

Nettvett

Bodø 23.03.19

Bernt Barstad (kjempestolt vernepleier)

Bernt@be-ni.no

Nettet....

- Tiden går fort
- I 2000 var det noe mange begynte å sysle med
- I 2010 var det et tilgjengelig gode for de fleste
- I 2019 et nødvendig onde

Hva er det?

- Ulike kommunikasjonsplattformer som gir tilgang på sosiale medier
- Telefon, nettbrett, PC, ulike spillkonsoller
- For noen år siden kommuniserte man gjennom telefon, nettbrett og PC
- Så kom spillkonsollene på nett....
- Dette betyr at du aldri er «alene» når du spiller

Fordeler

- Man treffer nye folk
- Man kan kommunisere med folk fra hele verden
- Folk som i utgangspunktet er lite sosiale (eller ikke liker sosial kontakt) får et nettverk
- Du får tilbakemelding på det du gjør (spill, Youtube osv)
- Du kan sende en melding til en person som kan respondere raskt

Ulemper

- Man treffer nye folk
- Man kan kommunisere med folk fra hele verden
- Folk som i utgangspunktet er lite sosiale (eller ikke liker sosial kontakt) får et nettverk
- Du får tilbakemelding på det du gjør (spill, Youtube osv)
- Du kan sende en melding til en person som kan respondere raskt

Eksempler fra egen hverdag

- Ung mann – 27 år (AS + psykiske lidelser) – nettpoker/ annet spill – drøyt 120000,- tapt i 2018
- Ung mann 18 år (Lett PU, ADHD, Tourettes), sender rundt 15000 SMS/ måned
- Ung dame 27 år (Lett? PU, sykelig overvekt), har egen Youtube-konto med flere tusen følgere
- Ung dame 19 år (Lett PU + psyk lidelser), har plutselig fått god råd etter å ha opprettet profil på «Hot or not»
- Mann – 40 år (psykiske lidelser). Sendte daglig flere titalls SMS med suicidvarsel.
- Ung mann – 22 år (Lett PU + ADHD). Tre telefonregninger hver på 10' – 15' kroner på kort tid – sextelefon.
- Litt for mange utviklingshemmede av alle kjønn, opp til +40, sender og mottar «dick-pics» og andre bilder som de ikke ville vise fram til mora si

Er dette et problem?

- Jepp for dem det gjelder – selv om...
- ...han som spiller nettpoker kan vinne den store potten, han som sender 15000 SMS finner kanskje den jenta som kan tenke seg å sitte på ansiktet hans og fise mens hun fingerer seg selv, hun med egen Youtube-kanal har noen av sine noentusen følgere som sier at hun er fin.
- Han med giganttelefonregning får høre at han har fin og stor pikk og at det kun er han som kan tilfredsstille hun i andre enden av telefonen

HAVO i gamle Sør-Trøndelag

- Kartlegging av drøyt 40 pasienter med utviklingshemming om nettbruk og nettvaner
- Kriteriet «subjektivt vurdert til å kunne besvare»
- De aller fleste brukte nettet fornuftig – det vil si, se på nyheter, youtube, sjekke sosiale medier, kjøpe bussbilletter, finn.no osv.
- Det var mye mobbing – til dels stygg mobbing
- Youtube var en god kilde til både underholdning, men også problemløser
- Kort sagt, nettet ble på mange vis brukt som vi velger å gjøre det

Nett på avveier

- Seksuelle overgrep
- Økonomiske overgrep
- Mobbing
- Gambling
- Netthandel ut av kontroll
- Kontrolltap
- Grooming
- Osv

Begrense – eller???

- Det er en del vedtak etter Lov om kommunale helse- og sosialtjenester kap 9.
- Kriteriet er at man har diagnosen psykisk utviklingshemmet
- I 2010 da nettet var et tilgjengelig gode var terskelen for å intervenere med tvang lavere
- I 2019 er nettet et nødvendig onde, en mobil inneholder «hele livet» for mange, terskelen for å intervenere bør være langt høyere
- Frivillig kontroll som alternativ? – Tja
- Involvere seg i nettbruken til den enkelte – JA!

BUF-dir

- Utarbeidet retningslinjer for håndtering av seksuelle overgrep mot mennesker med utviklingshemming (lansert i 2014)
- Disse ble godt mottatt, både blant kommunene og blant politikerne
- Initierte et arbeid med å utarbeide en brosjyre om nettvett
- Målgruppen var mennesker med utviklingshemming
- Bakgrunnen var at aktivitet på internett var vanlig for denne gruppen, med de konsekvensene det medførte
- Det var ikke ønskelig å lage en brosjyre som skremte dem bort fra nettet, men som veiledet dem

Vett på nett

- Er en brosjyre på 8 sider, hvorav 6 har relevant tekst innen 6 ulike tema
- Brosjyren skulle være lettlest
- Side 2 - Bra på internett
 - Nyheter og informasjon, lære nye ting (google, Youtube, nettaviser, blogger , nyttige program og apper)
 - Kan kommunisere med familie og venner (Skype, Facebook, Snapchat osv)
 - Kan bruke internett til å handle (nettbutikker og Finn.no)

Side 3 - Pass på

- Det er like viktig å oppføre seg fint på internett som ellers i livet
- Ikke del passord, koder, opplysninger om bankkonto og andre private opplysninger som kan misbrukes
- Ikke lat som du er en annen, da kan de bli skuffet
- Ikke lat som du er under 18 år for å lure noen, det kan være forbudt.
- Ikke del bilder på nettet som du ikke vil at andre skal se

Side 4 - Forbudt på nett

- Det er forbudt å true noen på nettet
- Det er forbudt å true noen til å gi deg penger eller andre ting av verdi
- Det er forbudt å dele eller spre bilder eller film av andre på nett, uten at de har gitt samtykke
- Det er forbudt å få noen under 18 år til å sende nakenbilder eller seksualiserte bilder av seg selv
- Det er forbudt å true noen til å ha sex
- Det er forbudt å true noen til å kle av seg
- Det er forbudt å true noen til å gjøre seksuelle ting med egen kropp
- Det er forbudt å gi noen penger eller annen belønning for sex

Side 5 - Om å skrive på nett

- Det er flott å kunne være med i diskusjoner på nett
- Du skal ikke skrive noe stygt om andre, men heller saken dere skriver om
- Du skal ikke skrive noe stygt om hvordan andre ser ut
- Du skal ikke skrive stygt om noe andre tror på – religion
- Du skal ikke skrive stygt om andres funksjonshemming
- Du skal ikke skrive stygt om andres etnisitet
- Du skal ikke skrive stygt om andres seksualitet
- Å mobbe andre på nett er like alvorlig som ellers

Side 6 - Lure tips

- Lover og regler gjelder også på nett
- Ikke alt som står på nett er sant
- Hvis du oppretter profil, tenk over hvilke innstillinger du vil ha, eksempel åpen eller lukket profil
- Ikke handle på nett for andre
- Ikke bruk penger du ikke har
- Har noen lagt ut bilde av deg som du ikke liker, kan du be dem slette det
- Hvis du blir plaget på nett, ta bilde eller screenshot av meldingen og vise den til noen du stoler på
- Hvis du blir plaget på nett, kan du stoppe eller blokkere den som plager deg

Side 7 - Hvis du trenger hjelp

- Be om hjelp fra en voksen du stoler på. Du kan lagre navn og telefonnummer til han eller hun på telefonene din
- Hvis du har opplevd noe du tror er ulovlig kan du kontakte politiet på telefon 02800
- Har du behov for øyeblikkelig hjelp, ring 112
- Nettsteder
 - www.slettmeg.no
 - www.korspåhalsen.no
 - www.ung.no
 - www.nettvett.no

Side 8 har en QR-kode som leder til

- www.vernmotovergrep.no